



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloqventiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

XIII. Christianum adolescentem à mendacio sibi temperare debere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38994

Barbaram, aliosque ejusmodi Christi Martyres in medium proferre, quos summis affecerunt laudibus dira illa, & ab immanissimis tortoribus excogitata supplicia.

PERORATIO *constabit adhortatione ad fortunam incommoda excelsio animo toleranda.*

XIII. CHRISTIANVM ADOLESCENTEM à mendacio sibi temperare debere.

EXORDIUM à genere, operæ pretium est vitæ turpia reprehendere, propositisq; eorum penis, omnes ab iis deterrere.

Mendacium proprie diabolicum vitium, ideo maxime cavendum.

PROPOSITIO: Cùm igitur mentiendi libidinem experiamur in multis, nec ullum sit vitium in quod juvenus hoc tempore ita propendeat, atq; in mendacium: præterire te minimè posses, quin impiam illam mentiendi libertatem nervolis aliquot rationibus retundas.

Ioan. 8. v. 44.

CONFIRM. I. LOCUS à Turpitudine. Quem admodum enim veraces filii sunt Dei, qui est ipsa veritas, & odit mendacium; ita mendaces filii sunt Diaboli, qui pater est mendacii, seu auctor primus & inventor, qui quodammodo illud peperit, cum enim Evæ in Paradiso dixit: *Eritis sicut Diis*, mentitus est, hinc cum Christus ait: *cùm Diabolus loquitur mendacium, ex propriis loquitur*, asserit Diabolum, cùm mentitur, propria uti inventionem, eò quòd nemo ipsum mentiri docuit; ipse verò primus docuit alios quicumq; mentiuntur. Sunt autem mendaces filii diaboli, non natura, ut loquitur Epiph. sed imitatione: vel, ut Ambros. non carnis successione, sed criminis. B. Cæsarius (Hom. 16.) vult mendacem à Diabolo possideri. Quod omnis mendax, inquit, sine maligno Spiritu esse non possit, scriptura testis est: *Perdes, inquit, omnes qui loquuntur mendacium.* Et: *Os quod mentitur, occidit animam.* Et in libro Regum

*Gen. 3. v. 5.
Ioan. 8.*

Vide octavam meam strenam spiritualem.

*Ier. 38. & 40.
in Luc. c. 4.*

*Psal. 5. v. 7.
Sap. 1. v. 11.
3. Reg. 22. 24*

gum legimus, spiritum malignum dixisse Domino: Ego decipiam Achab. Cui dixit Dominus: In quo decipies? Et ille respondit: Egrediar, & ero spiritus mendax in ore prophetarum ejus.

II. Ab incommodo, quod consequi solet mentientes: redduntur enim non modò apud Deum sed etiam apud homines contemptibiles, & fide omni, etiam cum vera dixerint, indigni. Aristoteles interrogatus quid mentientes lucrarentur? dixit, ut ne vera quidem dicentibus, deinceps fides habeatur. Senserunt hoc Græci, homines leves & inconstantes, quibus nemo propter verborum inconstantiam fidem tribuebat, ac proinde omnia presenti pecunia obtinebāt. Unde proverbium: Græca fide mercari. *Laert. 4.* Ecclesiasticus noster cum ait: *Opprobrium nequam in homine mendacium, & in ore indisciplinatorum assidue erit,* indicat cōsuetudinem mentiendi esse hominum improborum, & infamium, qui malè ab inerte ærate sunt instituti: ut autem astrahat eos ab illa mendaciorum assiduitate, mox subjicit: *potior fur quam assiduitas viri mendacis, perditionem autem ambo hereditabunt. Mores hominum mendacium sine honore, & confusio illorum cum ipsis sine intermissione.* Rectè mendacium confert cum furto, tum quod utrumq; vitium ferè conjunctum sit, juxta adagiū: *Ostende mihi mendacem, ostendam tibi furem,* tum quod mendacium sit quoddam furtum, hominibus subripiens, & veritatem, & bonam famam. Furtum, verò idcirco dicit ab assiduitate mentiendi superari, vel quòd sæpè plus homini noceat quàm furtū, cum illa bonum spirituale, famæ, hoc temporalia duntaxat auferat: vel quòd fur ferè peccet ex inopia, *ut esurientem impleat animam,* ut loquitur Salomon mendax verò ex petulantia linguæ. Demum mendacium hominum hanc pœnam esse denotat, ut indelebilis sit eorum ignominia, ac mores etiam boni, piaq; actiones omni honore careant.

Laert. 4.
Eccel. 20. 26.

*Pandito
mendacem
potero tibi
pandere furem.*

Pro. 6. v. 30

III. A no-

Prov. 13. v. 5.
Verbum mendax
justus detestabitur
e. 29. v. 12.

Malus obedit
lingua iniqua,
fallax obtemperat
labiis mendacibus.

Toms. I. ep. 45
ad Innocentiam, Sancti
quidvis potius rerum
temporalium amisissent,
quem vis cruciatum
subivissent, quam vel
officiosum unum mendacium pro-
tulissent.

III. à necessitate. Quia Spirit. S. in Sacris litteris non solum declarat, mentiri esse improborum, imò ipsius demonis, sed etiam prohibet omne mendacium. Exod. 13. v. 7. Lev. 19. v. 11. Syr. 7. & 14. c. 37. v. 30. Zach. 8. v. & apud S. Paulum (Eph. 4. v. 25.) Deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus in vicis membra. Adhæc, quia gravissima in S. litteris mendacio decreta sunt supplicia: Prov. 19. v. 5. Quia mendacia loquitur, non effugiet. Et, qui loquitur mendacia peribit. Syr. 2. v. 14. V& duplici cordi, & labi scelestis.

IV. Ab EXEMPLIS eorum, qui acerbissimo cruciatu subire maluerunt, quam unicum proferre mendacium. Illustre huius rei existat exemplum apud B. Hieron. de muliere septies icta, quæ falsò accusata de adulterio, sexu fortior suo, cunctis eculeis corpus extenderet, & sorditas fœtore carceris manus post tergum vincula cohiberent, oculis, quantum tortor alligare non poterat, suspexit ad coelum, & volutis per ora lachrymis: Tu, inquit, testis es Domine Iesu, cui occultum nihil est, qui es scrutator renis & cordis, non ideo me negare velle, ne peream, sed ideo mentiri nolle, ne peccem. At tu miser homo (alloquitur adolescentem, de eodem scelere falsò accusatum, qui mentitus erat se reum & illam, ut tormenta effugeret) si interire festinas, cur duos interimis innocentem? equidem & ipsa cupio mori, sed non quasi adultera, præsto jugulum, micantem intrepida excipio mucronem, innocentiam tamen mecum feram. Cum autem consularis duplicari tormenta juberet, una interim ejus vox erat, cade, ure, lacera; non feci. Si dictis tollitur fides, veniet dies, quæ hoc crimen diligenter discutiet. Postea miserrimi juvenis caput uno ictu amputatum est: mulieris verò tangi quidem; sed truncari non potuit, ne septies quidem repetito à diversis carnificibus ictu, ita etiam crepta manibus

hibus carnificum, sanitati restituta est, & libertate à Cæsare tandem donata. Apud Simconem Metaphrastem, *Anthimus* Nicomediensis Episcopus, cum, sæviente Maximiani Cæsaris persecutione, à viginti satellitibus ad eadem quæreretur, ipsos satellites hospicio excepit, mensamq; prælautam eis apposuit, ac simul addixit, se brevi Anthimum in eorum conspectum adducturum: in medio verò ciborum apparatu exurgens, palam prodidit se esse, quem tam studiosè quærerent; hic illi stupore attoniti, & venerandos illius canos reveriti, ob benevolentiam & charitatem, quaillos exceperat, unà sponsonderunt, se Imperatori renuntiaturus, Anthimum diu quæsitum, non esse inventum; ille verò contra obtendit, se id non permissurum. Fas non esse Christiano pro vita cujusquam mentiri, itaque ultrò se captivum illis adjunxit, & post diuturnos acerbosque cruciatus, Martyrii corona potitus est. M. Attilii Reguli nunquam peribit memoria; qui ad supplicia crudelissima redire Carthaginem maluit, quàm Carthaginenses, post datam fidem, mendacis fallere ac decipere.

*Sut. 27.
Aprilis.*

*Vide Cic.
de offic.*

In EPILOGO hortaberis *Auditores*, ut quo longius absint à consuetudine mentiendi, dent operam, ut etiam à jocosis & officiosis mendaciis abstineant, imò ab omni fictione, simulatione, & dolo, ac omnibus, quæ speciem mendacii obtinent. Nam vir secundum cor Dei Rex David, cum orasset: *Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo?* respondit: *Qui loquitur veritatem in corde suo, qui non egit dolum in lingua sua, &c.* Et SS. patres convenienter verbo Dei docent, non solum omnia mendacia officiosa esse peccata, sed ne quidem pro salute corporali vel spirituali unius hominis, civitatis, provinciarum, imò totius orbis esse mentiendum, quia

Psal. 14.

*August. de mendacis
c. 6.*

Rom. 3. v. 8. quia non sunt facienda mala, teste Apostolo, ut con-
niant bona.

XIV. DE LIBRIS HÆRETICO-
rum non legendis.

EXORDIUM à laude artis typographicæ, quan-
Eprolixa Dei immortalis liberalitate, & con-
cessu perbenefico hominum generi donatam effi-
dices, cum ut operosi transcribendorum Codicum
labores moderatius temperarentur, tum ut gra-
vissima eruditissimorum hominum monumenta
pauculis boum in tergoribus ante descripta, &
propter vetustatem penè emortua, in communem
Reipub. Christianæ utilitatem æternitati immor-
talitatiq; consecrarentur. Hæc ubi per partium emu-
merationem amplificaveris, descende ad quorundam
sycophantarum scelus, qui ita gloriam artis huius
deformatunt, ægrè ut dijudices majoresne ex ea
hauserit calamitates Resp. Christiana, an verò
uberiores ex ea demersuerit, perceperitq; utilita-
tum fructus. Ostendes enim, quantopere nostri
ævi terræ filii, hæretica scabie squamosi, ad para-
doxa sua propaganda, nobilissimo hoc munere per-
summam scelus abutantur.

PROPOSITIO: Dicendum igitur tibi esse de
hæreticorum libris non modò non legendis, sed
purgaticibus etiam flammis abolendis.

CONFIRM. I. LOCUS ab honesto. Indignum
namque est eum, qui se Christi Religionem tueri
profiteretur, res probare ejusmodi, quæ perniciem
semper fidei Christianæ maximam intulerunt.
At hoc fecerunt libri pravis dogmatibus infecti.
Quare si omnis oratio, quæ literis mandatur, ela-
boratior esse solet, quàm ea, quæ temerè profun-
ditur; & si hæretici, propter noxia verba fugien-
di sunt, certè multò magis eorum libri fugiendi
sunt, qui instructiores sunt ad perniciem. D. Ioan-

Vide librum
meum Ger-
manicum,
qui inscribi-
tur, Reno-
vatus mun-
dus, &c.
c. 5. & Jac.
Gretserum
de more ac
jure prohib-
endi & com-
burendi li-
bros hære-
ticos.

Matt. 7.
Attendite.
Cap. 2. v. 3.
Rom. 16.
Tit. 3.